

ELLENZÉK.

POLITIKAI ES TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztői iroda
Kossuth Lajos-utca (Máriaffy-ház),
hová a lap szerkesztését megillető köz-
mények intézendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre	32 korona.
Félévre	16 korona.
Negyedévre	8 korona.
Egy hóra	3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és
ünnepnapokat.

Kéziratok nem adnak vissza

A székelyekről.

Arad, jun. hó.

A ki nem ismeri a székelyt, a ki nem járta be bérczes kis hazája egyes részeit, az nem is tudja, milyen nagy, nemzeti ügy ma a székelyek életkérdése.

A székelyek élete, fejlődése, erő-
höz jutása, felvidulása: a magyar nem-
zet jövőjének erkölcsi tartalma.

De a székelynek fogyása, szegé-
nyedése, pusztulása, elkedvetlenése —
a magyar nemzet jövőjének erkölcsi
üvéssége.

Elborul a kedélyem mindannyiszor,
valahányszor hallok, olvasok, vagy be-
szélek szerencsétlen véreimről, a szé-
kelyekről. S ugyanez a borongós han-
gulat ural minden jó lelket, a kik a
székely kérdéssel lelkiismeretesen fog-
lalkoznak.

De hát nem a tétlen szomorkodás-
nak, hanem az erélyes elhatározásnak
és gyors munkának kell szentelni a
székely pusztulás utolsó napjait.

Elő sorban meg kell menteni azt,
amit megmenteni lehet. Nincs már sok,
de a mi még megmenthető, az még
mindig erős biztosítéka a székelyek
szébb jövőjének.

Hóna alá kell nyulni a szegény
székely népnek, hogy lábára állhasson,
hogy megnéhesen, hogy a lábával és
szívével odagyökerezett hazai talaj-
tól el ne kívánczozzék, el ne szakit-
tassék.

Es ezt ne ott Erdélyben hirdessük,
hanem itt ezen a részén hazánkban, a
melyet a székely messze lát, távolban
érez, s a melyet ő, a székely, Magyar-
országnak nevez.

A székelynek Magyarországa, a
testvér darab föld sokkal távolabb van,
mint Oláhországa, az idegen földdarab.
Egy zabolai öreg székelylyel kerültem
szóba, néhány héttel ezelőtt, Uzveggy
ember, maga nyomorgott egyedül. Van
egy fia, van egy leánya.

— Hol van a fia?

— Künn van Magyarországon, —
asztalos.

— Hát a lánya hol van?

— Benn van Oláhországban, ott
szolgál.

Hát ime a szomorú kép. A fia
Magyarországon kint van, a leánya
Oláhországban bent van, — ő maga
szegény feje se kint, se bent.

Majd néhány év múlva a fia is, a leány
is teljesen el lesz szakadva a székely-
földről, de az öreg elszegényedett, el-
nyomorodott édesapa majd ott fog pi-
henni a Székelyföld — alatt.

Nem tartom nehéz dolognak a va-
gyonszerzést, de megőrizni, megtartani
azt, a mit megszerztünk: ez a nehéz
dolog.

Ahhoz sem kell valami különös

erő, hogy az egyes küzdő ember, egy
megfelelő magaslatra emelkedjék a tár-
sadméletben. De ott azon a polcon
megmaradni, a hová felkúzdotta magát,
ehhez kell az igazi erő, a léleknek az
erkölcsnek kipróbált ereje.

Ilyen szemüvegen keresztül nézem
én a székely kérdést.

Századokon keresztül élt erőben és
boldogságban, szerényen bár, de rendit-
hetlen hazafiságával a székely nép. Nem
kellett félteni idegen befolyástól, kifelé
való törekvéstől. Nem volt nehéz a
székelynek, székelynek lennie.

De ma már az életviszonyok meg-
változtával, a mikor a székely nép talpa
alól ki lett rántva a saját földje, erdeje,
mezeje, a mikor a betevő falatért kül-
földre kell menekülnie, akkor ezerszer
nehéz és nagy erő kell hozzá, hogy a
székely — székely maradjon.

Barangoltam Erdélynek szász és
oláh-lakta vidékein. Községről-községre,
városról-városra ottlátva jótékony nyom-
tát az állami intézkedések százfélé-
neinek. Minden vasut, minden füstölő
gyár kemény, minden állami ipartelep
azt czélozza, hogy kenyer legyen a
vidéknek s hogy a betevő kenyérrel a
szászt is, az oláhot is meghódítsuk ma-
gunknak s a magyar állameszmének.

De a székelyek s ezeknek kis da-
rab földjével mostohán bánik el az ál-
lamhatalom.

S mi az eredmény? Egyfelől az,
hogy a mig a szász és oláh jólétben
és vagyonban gyarapszik, népe szapo-
rodik, — ezalatt következetesen hideg
és közömbös marad a magyar nyelv
és nemzeti eszmék iránt.

Vizont pedig, az a mind halál-
magyarnak maradó székely fog, siny-
lódik, pusztul s idők multával faja ki-
vész, mert vagy elnyeli az oláhésszász
áramlat, vagy menekszik külföldre ott
szakad el örökre hazájától, hazánktól.

Az tehát eredménye az állami jó-
hiszemű törekvésnek, hogy az oláhot,
a szászt meg nem nyertük, de ezt a
minden ízében magyar székelyt elve-
szítettük.

Istennek hála, a bajon még most
segíthetünk.

Ne vessük azért egymás szemére,
hogy ki az oka a székelyek pusztulá-
sának, de inkább szent lelkesedéssel
nézzünk utána, hogy a rohamos pusztul-
ásnak miként állhatunk utjába.

Segítsük visszazserezni a székely
nép életerejét, hogy aztán saját házá-
ból, saját erdejéből, saját mezejéről te-
kinthessen az agyagfalvi székely em-
lékre.

A székely ősök erényeinek, hon-
szeretetének, nemes küzdelmeinek szle-
lemi megrögzítője s erkölcsi haladásá-
nak mértőföldjelzője legyen az az agyag-
falvi emlék.

Hordjuk össze létesítéséhez fillé-
reinket, hogy mielőbbi fölavatásán ne
csak az ősök dicsőségét, hanem a pusztulástól
megmentett székely nép sorsá-
nak jobbra fordulását hirdesse.

Székely véreim szeretete és sorsa
fölött érzett mélységes fájdalomnak
adtam kifejezést, talán csak azért, hogy
én magam is érezsem meg, hogy a
székelyek érdekeit megvédelmezni egyik
legszenyebb hazafiúi kötelesség.

Honfitársaim, magyarok, fogjunk
kezet s ne engedjük elpusztulni véreink-
et, testvéreinket, a székelyeket.

Barabás Béla,
orsz. képviselő.

A tátrai birtokvásárlás. Hohenlohe
herceg birtokvásárlási dolgában az össze-
férhetetlenségi bizottság e hónap 30-án két
ülést tart. Délelőtt 11 órakor Nosz Gyulának
Münch Aurél ellen tett bejelentésével és
délután 5 órakor a Veszter Imre összeférhet-
lenségi ügyeivel foglalkozik.

Az alelnökök fizetése.

****

A pénzügyi bizottságból.

Gróf Tisza István alig melegegett meg
a miniszterelnöki székben, az állami tisztvisé-
lők fizetésrendezésének tárgyalása alkalmával
azt a kijelentést tette, hogy ő minden téren
takarékoskodni kíván s nem lesz oly pazarló,
mint elődei.

Erre a kijelentésre Tisza ugyancsak rá-
czáfolt azóta, mert már eddig több mint 400
millió adósságot csinált. Most újra a pénz-
ügyi bizottságban a sporolást hangoztatja.

Mint Budapesti írók, a bőkezű pazar
delegátusok átvedlettek fukar képviselőkké
és fillérekből akarják megtakarítani azt a
rengteteg összeget, amelyet olyan készsé-
gesen ajánlottak meg az osztrákoknak. De a
sporolásban sem konzekvens, mert míg
egyrésztől majd meg a smuezigaság takaré-
kosak, addig más irányban gavaleroskodnak.
Természetes, hogy a takarékoskodás a sze-
gény emberek dolgánál történik, ellenben a
nagyurak ügyében, a mint ez már minálunk
szokásban van, gavaleroskodnak.

A pénzügyi bizottság legutóbb tartott
ülésén ugyanis tárgyalta a gazdasági bi-
zottságnak jelentését a t. Ház hivatalnokai,
altiszteji és szolgái részére megállapított
szolgálati szabályzat és illetmény-táblázat
tárgyában.

Kammerer Ernő volt az előadó, a ki
ismertette a képviselőházban szervezett állá-
sokat és az ezekkel járó személyi és dologi
kiadásokat. A két Ház némely adminisztrá-
ciós állásait egyesíteni javasolta, úgy
például a naplószekrést (Maszákot egye-
síteni Endrőddel), a pénztárkezelést, a fűtés
és világítás ellátó személyzetét, a terembi-
zosi és szolgái állások egyesítését, azonkívül
egyes állások törlését is javaslatba hozta.

Egy igen érdekes része a jelentésnek
az, amely a képviselőház alelnökeinek adandó
12—12,000 koronás honoráriumáról szól. Ezt
a pontot többen is megtámadták, így Justh
Gyula, Szederkényi Nándor, akik azt vitat-
ták, hogy az alelnöki állás, hagyományok
szerint megtisztelés és különben is csak ház-
szabálmódosítás után volna végrehajtható.
Ellentétben a felszólításokkal, Perczel Dezső
a képviselőház elnöke a honoráriumot fel-
tétlenül megadandónak mondja, mert az al-
elnöki állás a mostani állandó képviselőházi
ülések mellett, igen fáradságos és állandóan
ide köti az illetőket.

A többség persze megadónak véli s
igy körülbelül mihamarabb a képviselőház
is elfogadja.

A háboru.

Döntő csata előtt.

London, jun. 25.

A Morning Postnak a japán főha-
diszállásról vett értesítése szerint a hely-
zet mind jobban kiélesedik. Már csak
napokon mulhat, hogy az orosz és a
japán sereg összeütközik egymással. Ez
a csata valószínűleg el fogja dönteni a
háború sorsát. Az a hír, hogy Liaojan-
got okkupálták, még korai, de az két-
ségtelen, hogy a második japán had-
osztály már Liaojang elé érkezett.

Orosz tengeri vereség.

Tokio, jun. 25.

Togo tengernagy a következőket je-
lenti: Csütörtökön ütközet volt Port-Arthur-
nál, a mikor is az egyik csatahajó, a mely
a Beresviet mintájára volt építve, elsüllyedt.
Egy, a Szebasztol mintájára készült csa-
tahajó és a Diana formájára készített cir-
kálóhajó harcoképtelen lett. A japán hajók-
nak nem történt komolyabb bajuk.

Az oroszok visszavonulása.

Berlin, jun. 25.

A Lokatanzeiger-nek jelentik To-
kióból tegnapi kelettel: Azok az orosz
csapatok, a melyek déli irányban nyom-
ultak elő, belátva Port-Artur fölsza-
badításának lehetetlenségét, nagy
rendetlenségben visszavonultak Dasicso
felé. A japánok még eddig nem száll-
ták meg Liaojangot.

A japánok előnyomulása

London, jun. 25.

A Morningpost tudósítója a következ-
ket táviratozza lapjának: Az eddig Föng-
vangcseng mellett táborozó első japán had-
seregnek egy része újra megkezdte az aktív
hadműveleteket. A főparancsnok megengedte
nekem, hogy a csapatokat elkísérjem. Egy
látszik, hogy a helyzet most rohamosan
fejlődik s már a legközelebbi napokban nagy

csata várható az összes egyesült japán had-
erők és az orosz hadsereg zöme között s ez
a csata minden valószínűség szerint döntő
lesz e háború egész lefolyására. Annak a ki
a sorok között olvasni tud, sokkal fontosabb a
Times távirata. A Times tudósítója beéri az-
zal, hogy röviden megemlíti, hogy az aktív
hadműveletek újra megkezdődtek és azután
igy folytatja: Az összes európai térképek hi-
básan ismertetik Mandzsorsországot. A pekingi
nagy országot eleintén, körülbelül hatvan mért-
földnyire Föngvangcsengtől csakugyan északra
visz. Es azután nyugat felé kanyarodik és a
Motienszoroszhoz megy. Ellenben több más ut
eleintén párhuzamosan megy ezzel a föttal, az-
után valamennyi Liaojang felé féltávolság-
nyira újra találkozik. Ezek az utak kiválóan
alkalmasak arra, hogy több hadoszlop egy-
szerre nyomuljon előre. A Times távirata itt
végződik, de azért mégis mindenki megtud-
hatja belőle, — hogy milyen módon nyomul
Kuroki előre.

Kuroki, Oku és Nodzu egyesülése.

London, jun. 25.

Nodzu és Oku seregei egyesültek. Ku-
roki serege a jobbszárnyon van, Nodzué a
centrum és Oku a balszárnyon helyezkedett
el. A főparancsnokságot Nodzu felügyelő vette
át. A három egyesült sereg 110,000 emberből
áll 140 nehéz ágyúval és 300 hegyi ágyúval.
Az egyesülés azután történt, a mikor Mis-
csenko tábornok dandárt Kaiping felé, a
Liaojangból jött szibériai vadász-dandárt pedig
Tatsitsia felé visszavetették.

LEVÉL.

Szászsebesi magyar templom felszentelése.

Becses lapjának 139. számában, ily cz.
cikkéből bizonyára tévedésből kimaradt, hogy
az egyház és magyarság életében nagy jelen-
tőségű és minden ízében fényesen sikerült
ünnepevény a szász lutheranus egyház pap-
sága, valamint az egyház nagyküldöttsége
előn dr. Thullman esperessel, továbbá Dörr
polgármester a város nagyküldöttségével az
ünnepevény minden frázisánál: fogadásnál, tem-
plomban, tisztelgésnél, banketten, hangver-
senyen jelen volt.

A helyre igazítást annyival is inkább
kérjük szépen, mert míg egyfelől részünkről
ez a figyelemtelenségünk czélzatos tudósításnak
vetítik és pedig érzékenységgel: másfelől mi
kedves kötelességünknek ismerjük a helye-
igazítást annyival is inkább, mert halásan
kell jeleznünk, hogy ez az első eset, hogy
szászsebesi szász testvéreink, egy a szász luth.
mint maga a város testvériségét igérve vet-
tek részt magyar ünnepeken, egy az ország
minden részéből összesereglett nagyszámú ven-
degeik fogadásánál, miként elszállásolásánál
nagy előzetesítést tanúsítottak a román-
sággal egyetemben. Ismételve kérjük a köz-
lést, hogy ezt a minden ízében fényesen si-
került magas színvonalu magyar ünnepevelyt,
mely, mint ilyen első volt Szászsebesen s
szébb, jobb jövőjének előhírnöke hatásában
sem zavarja semmi keserűség, avagy kelle-
metlen utóhang.

A felszentelés után egyház történetét

TÁRCZA.

„Arva lettem”.

Irta: Balog Endre.

Nemcsak a szemükkel, lelkünkkel is lá-
tunk néha. Meglátunk egy telvillanó sugárt,
egy arcot, egy szemhunyoritást és többet ki
nem tudjuk vetni lelkünkéből. Behunyt szem-
mel, sőtétben, világosságban ott van előttünk:
festő ember letehető, eredetileg lesz a képe,
mintha élő modell után dolgozott volna.

Baracs Milán egy képpel volt így. Vala-
hol egy vidéki tárlaton fedeztetett egy gyász-
ruhás, fiatal hölgyet ábrázoló képet, a mint
összeakasztott kézzel kissé előhajolva áll,
mintha siralom fölött imádkozna. Az volt a
címe: „Arva lettem”. Arczára mesterien volt
rálehelve lelke indulatainak minden árnyalata.
Jóság, nemesség, okosság, érzelem a fájdalom
által finomult szépség csodálatos, szomorú
harmonizációja átvadva. Az angyalok lehet-
nek ilyenek, mikor édesanyjukat siratják.
Mire megvehette volna, már el volt vive.
Valami ausztriai mágnesből vette meg, úgy
mondták, bécsi palotájá számára.

Ezt azt arcot hordta a lelkében Baracs,
ugy, a mint minden művelt ember szeret
szép és finom dolgokat hordani magával. Ha
nem hangzott volna hóbotosan, azt is mond-
hatta volna, hogy szerelmes ebbe a phantas-
ticába, de hát szerelmes egyáltalán nem volt
senkibe, annál kevésbé egy piktorképelet
által alkotott álomideálba. De azért nem tudta
elfelejteni. Néha végig gondolt női ismer-
őseinek során s ilyenkor mindig úgy találta,
hogy ha abba az arcba életet lehetne önteni,
elvitáztatnának koronáján lennie minden általa
ismert asszonyi szépségeknek.

Hugának halála, az általt izgalmak mint
egy fekete, gyötrelmes álom nehezdedek szí-
vére. Utón volt ismét, távozóban a komor,
ijesztőn magasra nyult hegyek közül és

perozre úgy tetszett, hogy az elmaradó ha-
vasokkal álommá foszik az a rut, fekete valós-
ság is. Csak a sötétség marad meg belőle,
aztán eljön a nap s szétkergeti azt is és nem
lesz semmi, ami emlékeztetne hóra, halálra,
vérré, farkasordításra... A pajkos kis hu-
got, ki őt oly nagyon szeretete, majd szeretni
fogja ő is. Nem úgy, mint eddig. Jobban,
igazabban. A nyarakat otthon tölti. Megszereti
majd a mostoha anyja is. Jobb lesz hozzájuk,
mint eddig s az olyan jó lesz, örülni annak,
hogy szeretik egymást.

Baracs lehunyta szemét. Fáradt, zsi-
badt idegeit úgy simogatta ez az önfeléd ábr-
rándozás, mint egy meleg, puha leánykéz. A
hóviharból odakinn nem látott semmit, de
nem látott és nem tudott maga körül sem.
Két hölgy ült az átel eni ülésen fekete, fény-
telen angol ruhában, lefátyolozva: — nem
látta őket, nem is törődött velük. A ki-
mustrált vasuti kocsi egyforma, döcögő rá-
zása, mint a malomzugás, örölte gondolatait
és porlasztotta szét apró, finom felhővé,
a melyen már nem látszanak a valóság sötét
rém foltjai külön, ijesztően, csak egy össze-
folyó, f. jdalmasan szomorú borulat az egész.
Aztán az is, akár egy óriás szinkor háttere,
lassan tűnik hátra, vissza felé, mindig bizony-
talanabbá, homályosabbá vályva; tűnik, tűnik
és helyén nem marad semmi, csak egy nagy
üresség és Baracs Milán azt érzi, hogy nem
fáj semmije, még a lelke se, mintha levegő-
ből és érzéketlen hústömegből összerakott
automata lenne.

Az álommal küzdő ébrenlét állapot
ez. Erővel akarta hogy arcát visszazéldni
lelkében, de a helyett sajátságosan nem ez,
hanem az „Arva lettem” vonásai elevenedtek
meg lelki szemei előtt. Mintha az lenne az
ő testvére és megindító bubánatos szomorú-
sággal nézne rá bronz keretéből... A kocsi
nagyobbat zökent, a rendszeren s Milán ki-
nyitotta szemét. És szembes vele, reánéző
könnybeborult szemekkel ugyanazt látta sze-
mei előtt, a kit a képelet lelkébe idézett
perczekkel előbb. Az egyik hölgy letette ka-
lapját, fátolát. Sötét szőke haja felbolmva

omlott halántékaira, arca fehér volt és sze-
mei csillogtak a könyektől: épen mint azon
a képen.

Sajátságos lelki állapotának tudható be,
hogy Baracs még csak el sem csodálkozott
azon, hogy egy elképzelt ideál egyszerre csak
husból és vérből való alakban jelenik meg
előtte. Lehunyja szemét és őt látja maga
előtt. Pajkos, vidám kis hugára gondol, a ki
még a halál előtt utjára is mosolyogva lépett
rá, és helyette feltűnik emlékében ez a szo-
moru szemű szép szőke leány, a kinek képét
egyszer valamikor megbámulta egy tárlaton
néhány perczig. Nézte és oly ismerősen ta-
lálta, mintha örökké látta volna. És cseppet
sem érezte könyelműnek magát, hogy szomo-
ruság utjában is gondolni tud arra, a mi
bolondság és léhaság az emberek szemében.

A másik hölgy idősebb volt s anyja,
vagy néneje lehetett a fiatalabbnak. Csön-
desen, hallgatagon ültek helyeiken. Alig szóltak
egymáshoz, néha egy-két szót valaki har-
madikra való vonatkozással, de arra mindig el-
futotta szemüket a köny.

Egy óráh előtt minden jelzés nélkül meg-
állott a vonat. Baracs észre sem vette, de
utí társai ijedten ugrottak fel.

— Valami baj van bizonyosan, — mon-
dották egymásnak.

Az alakhöz futottak, de a befagyott
üvegen nem lehetett kilátni. Leeresztani próbá-
lították, nem ment. Tele volt zuzmarával belül
is. A zörgetésre benyitott a kalauz. Fehér
volt a hótól, mint egy eszkimó s lámpás he-
lyett egy lapátot tartott a kezében.

— Baj van kérem. Elakadtunk. Ret-
tenetes hó van oda kinn.

És mintegy bizonyítékul a nyitott ajtón
becsapott egy hóárny, hogy pillanat alatt
szemük-szájuk tele lett finom, homokszertű hó-
szilánkokkal, a mi hajtja az arcot, mint a
porrá tört üveg.

A két hölgy ijedten esett a kalauznak.
— Tegye be az ajtót! Eltemet-e hó itt,
benn. És mondja, meddig kell nekünk itt ves-
tegetnünk?

— Öt-hat óráig, ha javul az idő, —
esetleg reggelig, a míg segély mozdony érkezik.
Az idősebb nő órájára nézett.

— Rettenetes! Három óra most és reg-
gelig itt ülni! Se állomás, se fogadó, még
egy ház sem, a hova beujjon az ember.

A kalauz jámboran szedegette le a je-
get bajuszáról.

— Mit csináljunk, instálom. Ha nem le-
het: — nem lehet. Múltotassanak kiszállani. Az
örnek van egy szobája, kicsi igaz, de mégis
melegebb, mint a kocsi.

Ez már igaz volt. A fűtő készülék is
elromolhatott, mert a kis szalonfülkében is
kezdett nagyon érezhető lenni a havasok ja-
nuári klímája.

Baracs szótlanul nézte mind ezt. Szokva
volt az ilyesmivel, nem volt új előtte. Aztán
megyannak olyan órái életüknek, a mikor
igazán még csak zavarba se hozna valaki az-
zal a kijelentéssel, hogy néhány percz múlva
kifogjuk törni a nyakunkat valahol. Egy
tokba zárt puská volt a malhái között, azt
vállára vetette s leugrott a kocsiból. A két
hölgy ijedten látta, hogy térdén felül áll a
hóban.

Baracs oda állott a lépcső elé s felnyuj-
totta a kezét.

— Kérem, majd segíték én.

Ez volt az első szó, mit hozzájuk intézett.

A fiatal, gyászruhás leány összefogta
finom posztó szoknyáját s apró keskeny czi-
pővel egy kicsit bizonytalanul lépett ki a si-
kos lépcsőre. A szél belekapaszkodott fátyo-
lába s majd elsodorta őt magát is. Egészen
természetes volt, hát, hogy Baracs, a mint
megfogta a kezét, a másik karjával szépen
átfogta lábait és ölébe véve, le sem tette
többet, hanem úgy vitte át a méteres hőten-
geren, mint egy kis féltett babát. Mikor le-
tette az orszoba küszöbére, a leány ránézett
szomorú kék szemével és kezét nyujtotta.

— Köszönöm.

Az udvariasság kódexe szerint ilyenkor
meghajítja az ember magát s megmondja a
névét foglalkozásostul, vagy anélkül.

Baracs nem tette. Hanem a helyett el-
ment és megkereste az őrt. Derosodó, jó szál
ember volt. A havat lapátolta a fűtővel a
mozdony körül.

— Mondja csak barátom, ez a vonat
reggel sem fog tovább indulni innen ugy-e?

— Biz' a meglehet, uram

— Mert a vihar éjtél felé eláll s reg-
gelre csontát fagy a hó, napok kellene ah-
hoz, hogy járható legyen.

— Erre már abba hagyta a munkát s
reátámaszkodva a lapát nyelére, mondta:

— A nagyságos ur nagyon jól ismeri a
mi vidékünket.

— Hát nézze csak, János —

— Péter, kérem alázattal.

— Hát Péter, nekem egy kétlovas szánra
lenne szükségem reggel, a mi elvigyen R.-ig.
Mit gondol, lehetne-e kapni?

Péter gondolkodott egy kicsit.

— Azt hiszem, igen, csak drága lesz
nagyon.

Mennyi?

— Legalább öt forint.

Benedek Károly beszovalgó lelkész az egyház szervező lelkész olvasa föl most, püspök ő méltósága s a záróimát is ő tartotta, melynek végzetével a himnusz zendült fela gyülekezet ajakán.

Hubay Zsigmond, Benedek Károly, kir, erdőtáncos, mint beszovalgó lelkész, egyház egyház gondnok. megyei főjegyző.

Mulatság.

A dési polgári olvasókör saját egyleti pénztára javára f. évi július hó 3-án, vasárnap, a „Bánffy-szótárterem” zártkörű táncmulatságot rendez.

A szamosújvári iparos-egylet saját könyvtára javára Szamosújvárt, 1904. július 3-án (kedvezőtlen idő esetén következő vasárnapon) a „Gönczi-kert”-ben zártkörű táncmulatságot rendez.

TANÜGY.

Férgesen sikerült óvodai évzáró-ünnep, melyet Müller Erzsébet páris-utcai kisdudorvóné és hó 25-én d. u. tartott a városi vígadó nagytérben. A tanfelügyelőségtől megjelent Kohányi Gyula, az iskola-igazgatótól pedig Turcsányi Gyula, ki az ünnepély befejezésével lelkes beszédet tartott, melyben megdicsérette a kis angolkák ügyességét s az óvónőnek buzgó és odaadó fáradozását.

Szülői figyelmébe. A helybeli m. kir. állami tanítóképző-intézethez csatolt gyakorlóiskolába (Lázár-utca 11. sz.) a jövő 1904/5. iskolai évre a felvételek f. hó 30-án (csütörtökön) délelőtt 8–12 óráig az intézet internátusi helyiségében, az igazgatói irodában (Magyar-utca 17. sz. a.) lesznek. Akik gyermekeiket az iskolába akarják beírni, a kitűzött időben a jettett helyen jelenjenek meg, mert későbbi jelentkezések nem vétetnek figyelembe. Tandíj 4 korona 80 fillér, szegénységi bizonyítvány benyújtása mellett csak 80 fillért kell fizetni.

Kolozsvárt, 1904. június 27-én.

Az igazgatóság.

Politikai levelek.

„Nyelvben él a nemzet!”

Harmadik levél.

Szombaton két levelet küldtünk, mely a Tisza nyelv magyarázata ügyéből kapcsolatosan keletkezett.

Együttal egy harmadik levelet is jeltünk, amely rámutat a teendőik közül egyik-másikra.

Ez a levél a következő:

Méltóságos uram!

Megtisztelő soraimban foglalt felvilágosításaiért hálával és köszönettel adózom. A feltett kérdésre, miért nem vagyok én ott? a felelet nagyon egyszerű.

Azért, mert a főváros már eddig is többet felszívott a vidék értelmi munkát végző elemeiből, mint a mennyire szükség van.

A felszívottak egy része hitét, meggyőződését, erkölcsét kénytelen-kelletlen feláldozza, csak hogy kenyérhez jusson. Vagy pedig, hogy munka nélkül, mások fölül kerékedjék. Így gyurja át a főváros a nem hivalkodó egyszerű munkaerőt stréberkedővé.

A tisztá erkölcs fénylő zománcát le-surolja.

A sziv fiatal életfájának törzshajtásaiba majdnem észrevétlenül oltja be a kozmopolitizmus és osztrákizmus fattyu galyait. Így készíti ki a főváros közlele, a falai közé vont egyéneket, a megalkuvás számára.

Ennek aztán természetes következménye az, hogy egyesek készek lemondani bizo-

nyos részeiről nemzeti jogainknak, csak ők érvényesüljenek.

A nyomás a tekintetben akkora, hogy vasakarattal birni látszó, hazuról hazafias érzéssel vértóztott emberek, kik erős és határozott nemzeti irányzattal indulnak az ország szíve felé, először elkábítottak, azután utjokból eltérítették.

Ne tessék csodálkozni tehát, ha én, a magam közepes képességét s nagyon, de nagyon szerény munka erejét arra értékelem, hogy egy vidéki központra keressék a nemzeti ügy művelésének mezején azokat a területeket, a melyeket paragon hagytak, de a melyeket a részek harmonikus összefoglalása tekintetéből, feltétlenül gondos megmunkálás alá kell venni. És csak, a mikor az apró sikereken felbuzdulva a munkába mind jobban és jobban belemerülök, sajnálattal látom, hogy mennyi érvényesülésre hivatott jó erőt von el, az önkö kozmopolita fővárosa, a mi vidékeinkről.

Áttérve a levél egyéb részére, kijelentem, hogy annak alapgondolatával egyetértek. T. i. kormányaink gyengék. Egyik a nemzet szája ize szerint beszél (de nem tesz semmit), a másik pedig a magyar nemzettől idegen udvari körök szája ize szerint beszél és szintén nem tesz a nemzeti érdekek elővitelére semmit. E kettő között ül, összedugott kezekkel a nemzet. Várja a sült galambot, azért szintén nem csinál semmit. Apró férges sorogástul támadják meg testét, számba sem veszi. Nem tisztít, még csak nem is igen védekezik.

Ebben a letargikus állapotban megjelennének a papok (köztük Apponyi gróf is). Prédikálnak. Am a jó vitések meghallgatják. Lelkesülnek. Koczinatnak. Magasztalják nagyjainkat. Azonban a papok is, a vitések is mást cselekesznek, mint amit az ige hangoztatott. Azt tessék, a mit a züllött Ausztria a maga javára rendel. Ausztria még a züllés stádiumában is nagyobb erkölcsi befolyást gyakorol reánk, mint nemzetünk mai nagyjai.

Mi ennek az oka?

Nem a fizikai erő hiánya. Hiszen a legkisebb tanuló is tudja, hogy mi az osztrákot, nem egyszer, úgy elvertük, mint a kőfénekü dobát. Minket ő ütközésben soha le nem győzött.

Azonban a magyar nemzet fiai győzelmeinek egész sorozatát említhetjük fel, a mivel Ausztria fennállását biztosítottuk.

Nemzeti szerencsétlenségünk, hogy mi nem magunkért, hanem Ausztriáért élünk és halunk. Az ő számára dolgozunk. Azért vetünk, hogy ő arasson. Azért ültetjük a rózsafát, hogy a virágát ő szedje le. Önök arra volnának hivatva, hogy kevesebb szóval, de több tárgyilagossággal felvilágosítsák a valódi helyzetéről a nemzetet.

Kötelességük volna önöknek — amint említettem, a kormányt legalább negyed-évenként be nem váltott ígéreteire rendszeresen figyelmeztetni: a saját útján és a házbán interpelláció alakjában.

Kötelességük volna a nemzetet az összetartásra, az egyetértésre, a nemzeti törekvések körüli munkában, figyelmeztetni.

Kötelességük lenne az önálló gazdasági kibontakozáshoz az utat rendszeresen egyengetni, (hiszen nemzetünk sorsa ettől függ) gyakorlatilag rávezetni a nemzet minden fiat ar, hogy a magyar természetnek ne ellensége, hanem apostola legyen. Gyakorlati rendszerrel hirdetni kellene ezt az iskolákban, tájékoztatás, buzditás és elért eredményeknél jutalmakkal és kitüntetésekkel élénkíteni s fokozni a törekvést.

Kicsi fiu voltam, de nagy lelkesedés-

sel gyűjtöttem az iskolában a használtlel-vélségeket, a midőn azt mondták, hogy százezer bélyeggel egy rabszolgát váltanak meg. S önkö nem tudják a szívvel gondolkodó fiatalságnak a lelkébe kiabálni azokat az igazságokat, hogy hazai iskoláink egy-egy osztálya megment egy magyar kivándorlót azzal, ha csak magyar gallért visel, egy másikat, ha kizárólag magyar nyakkendő visel, egy harmadikat, ha csupán magyar kalapot hord, egy negyediket, ha egyáltalán nem visel csak hazai cipőt, így a ruhával, evészközökkel, stb. stb.

Ennek a hangulat keltése egy oly tekintélyes organummal, mint az önkö, oly könnyű, ezt megfelelő formában lehet az iparos körökben, a kereskedők társulataiban, a kaszinókban, olvasó-egyletekben, a négyletekben, a mágások kiváltságos társaságaiban s egybeült is népszertvé tenni.

De a fővárosi magyar lapok, sajnos ezt nem tessék. Ellenkezőleg □ centime-terenkint jó fizetésért hirdetik, hogy igye-kezzék kiköltözni hazájából magyar polgártársaink közül, a ki csak teheti. Az utazás olcsó. A magyar nemzet nemcsak utazási az Amerikába való kivándorlást közvetítő hajózárat, de a belügyminiszter a kivándorlási szerződések megkötésére és hajó-jegyek eladására följosit ezereket.

Méltóságos Uram! Nem ég az arca, a mikor ezeket a lapokban olvassa? Mert az enyim ég és ő a keserűség, hogy miért nem vagyok villám, hogy azt a belügyminisztert egy ütessel munkájában megállíthatnám?

Ha így csináljuk mi a „Független Magyarországot” előkészítést, akkor már megástuk sirját szerencsétlen nemzetünknek.

Irányt kell változtatni sajátunk és törvényhozásnak, Méltóságos Uram! Irányt ell változtatni gyorsan és lehetőleg észre-venlül. Politikával és cifra szózatokkal czélt nem érünk többé.

De fegyverrel is hiába próbálnánk küdeni.

Az ész és a munka fegyvereivel kell ma már felvennünk a harcot.

A mennyire sikerült az ország különböz részén megfigyelnem a magyar fiatal-ságot, azt hiszem, hogy a modern fegyver-kezes eme módjába ég úgy be lehetne őket kellesíteni, mint a hogy be lehetett vonni 48-ban a diákságot a 3-ik, 11-ik és a többi zászlóaljakba.

Méltóságodnak

alázatos szolgálja stb.

Egyleti élet.

A kolozsvári Önkéntes Mentő-Egyesület 1904. július 3-án d. e. 11 órakor a Mentő-állomáson (Monostori-ut 27. sz.) rendes évi közgyűlést tart.

SZÍNHÁZ.

Két előadás. Szombaton Bokor Jó-zsef kitűnő operetteje ment, a Kis alamuszi. De Chateau Renard vicomteot Károlyi Leona játsza s még ilyen őszinte, általános nagy sikerben része nem volt a primadonnának, mióta Kolozsvárra jött. — A kis alamuszi agyonjárt szörpét finom vonalakkal rajzolta meg s annyi pajkosságot, kedvességet árasztott, hogy a nézőtör egyértelmű tapsa zúgott föl minden énekszáma után. Nagyon szépen énekelte ezáltal, eleven temperamentummal játszott Tibor Lóri. A második felvonásbeli szerpentin-tánczát és a bevezető énekét meg kellett ismételnie. Tomot, az igazai

Mély szomorúság volt a Holtné hang-jában.

— Hány éves a huga? kérdé Norman.

— Majusban tizenhat éves lesz.

— Ó nagyon szép gyermek és egy kissé regényes, nemde? — kérdé Norman, különös fogadtatására emlékeztve.

— Regényes — nem tudom — lehet, hogy az egy kicsit; ő szereti a költeményeket, de én inkább azt mondanám róla, hogy sok gyakorlati józan esze van.

Ennek a véleménynek a korrektségét Norman kétségbe vonta, de nem szólt arról semmit; azt gondolta, hogy Margitot babja hozza, ha pompás felöltözödsérről beszél. De valami késztette, hogy Regindának a kedves gyermek iránti bámulatát föléltse. — Lasceller ur látta őt ma a csarnokban — mondta — és szépsége felülteltette. — Valóban! — kiáltá Holtné, szembetűnő boszusággal; Margit nem mondta nekem, hogy őtet látta. De nem tesz semmit.

Ekkor a nagy lépcsőházon felmenve, a felső folyosókra vezetve Norman és megmutatta azokat a szekrényeket, melyek ritkaságokkal voltak telve, ezt a szép gyűjteményt a Derwentek utazásuk alatt szerezték és részben itthon vásárolták.

— Kétségtelen, hogy Ausztráliából nem sokára én is szaporítja azokat — mondta.

Miután a szobákat megnézték, Holtné bevezette az ifjút egy másik lépcsőházon, mely ismét a reggeliző szobához és a könyvtárhoz vezette őket.

— Ez a lady lépcsőháza, mondta Holtné.

Itten Norman felszabadította őt a „Ciccone” szerepétől és betért a könyvtárba, hogy az abban levő kínesek áttekintését élvezze.

VII.

Ugyanazon este ebéd után, egyedül ülve, a Norman gondolatai a Derwent-testvérek arczkéhez tértek és azon ellenszenvez, mit Ambrus azon kellemes fiatal kuzinok iránt érzett, kiknek hangja még mindig a fülében

kis alamuszit Kassai adta elő pompás alakító képességgel. Nagy Imre humorára ráfogták, hogy száraz, pedig csak amugy buzog a szavaihoz a legigazibb, a legpezsgőbb magyar humor, keresetlenül, minden poitizrozás nélkül. Melegen, szépen énekelte Kalmár és Székely kis szerepeikben. — Vasárnap szintén telt ház nézte végig Agai Görbe nap-ját. Fölvonult a Borsszem Jankó egész karrikatura-személyzete azonban kevésbbé szellemes mesében, a hogyan Agaitól s a Borsszem Jankótól elvártuk volna. A színészek, amár itt-ott szörnyen laza és fojre állított volt az összejáték, jól játszottak. Páratlan, elsőrangú alakítás a Kassai Sanyaru Vendelje Dezsősinél kevesen tudnak sváb-szabban beszélni. Szakácsné a gazdag zsidó-nét adta vasdos, de mindig éles megfigyéléssel telített komikummal. Károlyi Leona „ámbrá gyöngye a felfogásom, de azért mégis menni fog.” refrainnel két kuplét énekel óriási hatás mellett. A két kuplé szövegét Kiss Menyhért írta, lapunk munkatársa. Jók voltak Mészáros, Szegő, Nagy Imre, Bérczi és Harkányi.

T. Csige Böske bucsufőllépése.

Jóki romantikus drámájának az „Arany ember”-nek poitikus szerepében: Noémiben bucsuzik holnap Csige Böske, ki 1903. apr. hava óta kedvelt tagja színházunknak s a ki most a Vigszínházhoz szerződött. A bucsuzó művésznő mellett: Laczkó Aranka, Hegedűs Szervafin, P. Lukács Juliska, Szakács, Szakácsné, Szentgyörgyi, Tompa, Mészáros, Szegő, Bérczi és Nagy Imre lesznek az előadás főszereplői.

A szerdai ünnepen hedszer kerül színre „A hajduk hadnagya” ez a kedvelt, népszerű magyar operette, melynek előadás-zaiban mindig teltházak gyönyörködnek.

A kaméliás férfi. Kövesi Albert új énekes bohózatának próbái foglalkoztatják napontank a szemlázatot. A kaméliás férfi czimszerepében ismét művészi egyéniségnek megfelelő pompás szerephez jut Kassai, ki mint a darab rendezője a próbákat is vezeti.

Heti műsor:

Kedd: Aranyember.

Szerda: A hajduk hadnagya.

Csütörtök: Aranyvirág.

A kolozsvári köztisztviselők fogyasztási szövetkezete.

Kolozsvár, jun. 26.

A kolozsvári állami tisztviselők a folyó évi februáriusban alakították meg a „Kolozsvári Állami Tisztviselők Egyesületét” a tisztviselők erkölcsi érdekeinek támogatására. Az egyesület elnökévé dr. Boeskor Mihályt, kir. táblai bírót választották meg.

A március 20-iki választmányi ülés egy előkészítő bizottságot küldött ki, hogy készítse el a kolozsvári állami tisztviselők szövetkezetének tervezetét és alapszabályzatát, melynek czélja a tisztviselők anyagi érdekeinek támogatása volna.

A szövetkezetet külön azért kell szervezni, mert a bíróság tagjai a törvény értelmében ilyen anyagi czélokot szolgáló egyesületnél vezet szerepet nem tölthetnek be, már pedig hiba lett volna ezt a nagy és előkelő testületet épen itt Kolozsvárt kizárni a hivatalnokok ily módu vezetéséből, mely a tisztviselők erkölcsi érdekeinek megvédésére szolgál.

Az előkészítő bizottság megtette kötelességét. Egy későbbi választmányi ülésre beterjesztette az alapszabály tervezetét s az elfogadta s azt az újabb megbízatást adta, hogy a szervezkedés munkálatait folytassa a szövetkezet megalakulásáig. Itt kell megemlíteni, hogy az esetben a szövetkezeti eszme bátor harczosa Dávid Endre porta tanácsos volt.

Alapszabályszerű czélja az új szövetkezetnek: a szövetkezeti tagok is velük egy háztartásban élő családtagjaik részére szük-

séges fogyasztási és ruházati czikkeknak jutányos beszerzése, a tagoknak személyi hitel nyújtása és ez uton az állami tisztviselők anyagi helyzetének javítása.

Az új szövetkezet a „Magyar Gazdaszövetség” „Hangya”-nevű fogyasztási és értékesítő szövetkezetének tagjai közé belép. Könyvvizetést és üzletvitelét a „Hangya” utmutatása szerint rendezi be. Elismeri a „Hangya” ellenőrzési jogát, megbizottjai az igazgatóság és felügyelő bizottság ülésein valamint a közgyűléseken résztvesznek.

Végül joga van a „Hangya” igazgatóságának, hogy a fogyasztási osztály üzletvezetőjét elmozdithassa és más egyéntel helyettesithesse.

A szövetkezet egyuttal a hazai ipar pártolását is tetteleg fogja eszközölni.

Egy üzletész értéke 30 korona s egy tisztviselő legalább kettő köteles jegyezni.

A tagság akkor is megszűnik, ha a tag a szövetkezeten kívül álló körben a szövetkezet ellen igat, vagy annak érdekeit sérti.

A tagok szavatossága az üzletészek kétszerességgel terjed. A fogyasztási osztályban a tagoknak egy havi hitelt nyújt a havi fizetés 50 %-áig, a fizetési anyag és ruházati czikkeknél az évi fizetés 20 %-áig. A tanozás havi egyelő részletekben fizetendő.

A gondosan előkészített közgyűlés folyó hó 26-án vasárnap tartott meg az egyetem aulájában hova, miután a helyi kereskedők nagy ellenmozgalmat indítottak, csak a névre szóló tagsági jeggyel lehetett bejutni.

Érdekes, hogy az ellen párt (a kereskedők) egyes helyi lapokat lefoglalt magának, míg a komolyabbal, az erőszaknak engedve, sem pró, sem kontra nem tárgyalták az új szövetkezet ügyét.

Az ellenáramlattal a lelkes vezetőség nem törődött — s így a „Kolozsvári Állami tisztviselők fogyasztási szövetkezete” szerencsén megalakult 270 taggal és 500 üzlet-résszel. Az alakuló közgyűlés lefolyása következő volt:

Az alakuló ülésre az egyetem aulájában megjelentek mintegy 200-an, nemcsak állami tisztviselők, hanem más köztisztviselők is számosan. A „Hangya” részéről megjelentek: Dr. Meskő Pál titkár és Rohonyi László ellenőr.

Korelnöknek Dávid Endre posta-tanácsos választották meg, kinek megnyitó beszédéből álljanak itt a következők:

Nem támadunk mi senkit, hanem ellenkezőleg a mi szövetkezésünk tisztán védelmi akció. Védekezünk az országszerte lábrakapott szertelen drágaság ellen; védekezünk azon irányzat ellen, mely a legesekélyebb alkalmat, tehát a csonka fizetés-rendezést is megtagadja, hogy a létfontartási eszközök árát fokozza — és védekezünk azon helytelen üzleti szokás ellen, mely a rossz fizető adóssok tartozását is a mi vállainkra kívánja rakni, közöttünk akarja felosztani.

Szövetkezetünknek két ellensége áramlaltal kell majd megküdeni.

Egyik ellenségünk a mesterségesen támasztandó erős verseny lesz, de ez ellen a támadás ellen biztos fegyverünk van a szövetkezeti tagok öntudatos összetartásában. Ezen összetartásnak odáig kell terjednie, hogy minden tag az üzlet tulajdonosának tekintse magát.

Tehetjük ezt, mert az első percztől fogva előnyös változást fogunk tapasztalni a mostani állapotokhoz képest és tehetjük azért is, mert a mesterséges verseny csak ideig-óráig fog tartani és ha romboló cselekedjék el nem érte — a mire biztosan számíthatunk — akkor a szövetkezet jövőben még jobban és jutányosabban szolgáltat ki mindent.

A másik ellenségünk a szövetkezeti eszme iránt, melynek itt Kolozsvárt is van némi alapja a megelőző kiserlet kedvezőtlen tapasztalataiban.

E bizalmatlansággal számolt is az előkészítő bizottság a kezelt helyzetekedtt amaz álláspontra, hogy koozákazat nélkül kell a szövetkezetet megteremtetni és egy hatalmas közgazdasági intézménynek, a „Hangya”-nak védőőrszárnyai alá kell helyezni, melyet gróf Károlyi Sándor, a nagy agrárpolitikus alapított s melynek ma is elnöke. A Hangya-nak az országban már 450 működésben levő szövetkezete van és a múlt évi forgalma a hatmillió koronát meghaladta. Ennek a hatalmas intézménynek kebelében fog működni a mi szövetkezetünk...

Az éljenzéssel fogadott megnyitó beszéd után a gyűlés megalakult s az alapszabálytervezetet veszi tárgyalás alá.

Dózsa Endre alispán indítványára ki-mondja a közgyűlés, hogy a szövetkezetnek nem állami tisztviselők is lehetnek tagjai s ezért a szövetkezet czíme: „A kolozsvári köztisztviselők fogyasztási szövetkezete” lett.

Az alapszabály-tervezet részletesen tárgyalattott és többségre módosításra elfogadtattott.

Végül a felügyelő bizottság és igazgatóság tagjai választattak meg a következőkben:

Elnök: Dózsa Endre alispán.

Alelnökök: Dávid Endre m. kir. posta-távirda tanácsos. Dr. Rigler Gusztáv egyetemi tanár.

Jogtanácsos: Dr. Nyerges Zsigmond ügyvéd.

Titkár: Dr. Zsögön Bóla posta-távirda fogalmazó.

Pénztárnok: Kelemen Márton ny. kir. erdmester.

Ezen felül választottott öt rendes és két pót felügyelőbizottsági tag, továbbá tizenkét rendes és négy pót-igazgatósági tag.

Dózsa Endre alispán, megválasztott elnök, hálás köszönettel fogadja a közbizalom megnyilatkozását és társai nevében is igéri, hogy becsületükkel állanak jót, lelkes szavakban mutat rá, hogy a magyar központosítvány megerősítése nemzeti feladat, melynek eddig is munkása igyekezett lenni; e szövetkezet is, tagjai állása szerint is a központosítvány megerősítését szolgálja, azért a közbizalommal nyert állást teljes odaadással fogja szolgálni.

arcz a hóban, halva, a mint oda rohannak a segedéks s tisztá hóval mossák le róla a fekete vért. . . Az ő huga, Edit és Csapódy, az elegáns katona, akit ő megölt, mert meg kellett, hogy ölje. . . Ezek itt most jönnek a temetéséről és ő segít nekik és beszél velük és eddig nem látták, de a pap megmondta s most már látják kezén a vért testvérik vért. . .

A leány irtózáttal nézett reá, de szemében zöldszen villant meg a gyűlölet lángja s piros arczával inkább egy föllázított asszonyhoz hasonlított, mint az előbbi szomorú, szelíd leányhoz. Egy lépést tett előre, mintha szólni akarna. Baracs szomorú, mely nézésű fekete szemével nézett reá. Olyan volt kissé félre hajtott fejjel, szelíd, leányos nézésével ez a nagy, erős ember, mint egy becsületes kutya, a kit ok nélkül megrugdosott a gazdája. Mintha mondaná: miért ütöz engem, hiszen nem érdemeltem meg.

A leány reá nézett és aztán elfordította a fejét. Erre a tekintetre nem tudott szólni semmit. Az átkos, kifakadó szavak ott rekedtek torkában, lelkének folyójujtot indulatát, mint egy leomló rózsavíz tenger, egyszerre oltotta ki az az egyetlen tiszta, becsületes, alázatos férfi tekintet. Elakadó szóval annyit tudott mondani csupán:

— Menjen. . . Hagyjon el, kérjük. . .

— A férfi nem szólt. Mit is mondhatt volna? Lassan, tévova bizonytalansággal kilépett az ajtón. Péter megszólította künn.

— Mikor legyen itt a szán nagyságos ur? — Majd megmondják oda benn, felelte csendesén Baracs. Menjen kérdezze meg.

Kivette puskáját a tokból, megtöltötte s aztán gyalog neki vágott a hegyeknek. A szél dühöngött még mindig, a hó fagyinkedett, könnyebben lehetett járni rajta, de azért lecsúszott itt-ott térdig, csombig. . . Fenn az erdők között sajátságos kutyapordításokat kapdosott el a szél. Baracs tudta, hogy farkasok azok. Azért csak haladt lassan előre és

lelki szemével ismét látta a vért a hóban s a szép, szomorú szemű képet, minek az a czíme: „Arva lettem.”

A bepecsételt csomag.

Angol regény.

A rejtett bonyodalmak szerzőjétől.

Fordította: Amica.

(10) (Folytatás.)

— A gyarmati otthonában nem lenne, de itt bizonyosan lesz. És maga a háztartás és cselédség rendezésében nagy segítségére lesz, mert azt hiszem, hogy egy ilyen nagy ház sok személyzetet kíván.

— Igen, sir. A szegény Derwent ur, a ki valóságos remete életet élt, csak nagyon keveset tartott; de ő a könyvtáron és reggeliző szobán kívül ritkán használt más szobát. A többiek nagyon nagyok és szomorúak voltak neki. Az ő életében csak az ő öreg legénye — a ki most nyugdíjazva van — ő és két leány-cseléd volt a háznál. És azok éppen csak a használatban levő szobákat és az előcsarnokot tartották rendben; de önnök többre lesz szükségé.

— Derwent ur egyáltalánban senkit sem fogadott? — kérdezte Norman, némi kíváncsisággal.

— Csak a lelkész, az orvost és az ügyvédjét. Nem volt jó egészsége, amár még nem volt oly nagyon öreg — csak hatvanhárom éves volt, midőn meghalt. Nem, neki nem volt társa, kivéve az én kis hugom, Margit. Ő nagyon szerette Margitot és szinte egész nap a szobájában tartotta, hol az felolvasott neki és írt helyette. Sir, ő mindenre megtanította azt a leányt a mit a fiuk tanulnak. Nagyon eszes gyermeknek tartotta. És Margit úgy szerette őt, mintha az atyja lett volna és halála borzasztó csapás volt reá. Habár addig élethetett volna, míg Margit idősebb lett volna!

A lelkes éljenzéssel fogadott elnöki szavak után Dr. Rigler Gusztáv egyetemi tanár, alelnök ismerteti a szeptember 1-én megnyíló szövetségi boltok szervezését.

A szövetségi bolt a Király-utcában lesz. A közgyűlés az előkészítő bizottságnak és Dávid Endre posta tanácsosnak köszönetet szavaz s ezzel az ülés véget ért.

Barabás Endre.

Felhívás előfizetésre!

Junius 1-jével új előfizetést nyitunk

az „ELLENZÉK“-re.

Előfizetési áraink:

Egy félévre (Julius—Deczember hónapokra.) . . . . . **16 kor.**

Evnegyedre (Julius—Szeptember hónapokra.) . . . . . **8 kor.**

Egy órára . . . . . **3 kor.**

Kérjük azokat a tisztelt előfizetőinket, a kiknek előfizetése **junius 30-va** lejár, hogy a lap megrendelését mennél előbb megújítani sziveskedjenek.

Nyárán az egész fűrdő-évad alatt előfizetőink kívánságára a lapot bár hová utánuk küldjük, még akkor is, ha többször változtatják tartózkodásuk helyét.

Előlehet fizetni bármely naptól kezdve.

MINDENFÉLE.

— Junius 27.

— **Kövér idők.** Mostanában Kolozsvárt kövér idők járnak. Hetenkint egy-két ízben termékenyítő zápor eső esik. A nappalok pedig melegek. Az éjjel is, a tegnapi-melleg nap után, hatalmas zápor keletkezett a hajnali órák felé. A zápor megöntözte a földeket. A tavaszi vetések most már napról-napra szemmel láthatólag, nagyon szépen fejlődnek.

— **Évzáró ünnepély.** Tegnap volt a beszámoló és évi működésről az unitáriusok intézetében, a mely a szokott ünnepies jellegénél még érdekesebb volt egy angol unitárius pap, Sreet Kristof Jakabnak látogatásával. Az ünnepély lefolyása különben a következő volt: — Gál Jenő, az intézett új felügyelő gondnoka lelkes beszédet tartott az ifjúsághoz megköszöntve a tanárikarnak odaadott önfeláldozó nagy munkásságát. Majd ezután dr. Gál Kelemen igazgató megteszi évi jelentését, felolvassa a jelesen vizsgázók és az elégtelen osztályzatot nyert tanulókat nevét s ezzel együtt a jutalmak kiosztása is megtörténik. Ekkor következett az igazi megható ünnepély. Ferencz József püspök meleg szavakkal üdvözölte a messze idegenből hozzánk eljött hitrokokat s biztositotta, hogy azt a szeretetet, melyet az Angliában tartózkodó magyarok iránt tanusítottak, azt a szeretetet találja ő is itt. Azután dr. Boros György theol. dékán vette át a szót, melegen üdvözölte Street urat, mint volt osztálytársát, kivel ezelőtt huszonöt évvel együtt tanulták Angliában a teológiai tudományokat.

Másodszor pedig, mint az angol hitrokokon képviselőjét, kik a magyar unitáriusok szorult helyzetén mindig készen voltak segíteni anyagi áldozatokkal. Hiszen az ötvenes évek szomorú napjaiban az angol testvérek segítségével lehetett iskolánkat megmenteni a bezárástól. Ezt mivette a hidegnek mondott nemzet, melynek fiai között a magyar hitrokonok mindig meleg szeretetre találunk. A meleg fogadtatásra Street ur meglehetősen felelt. Azt mondja most a continensen érzi igazán szigetén magát, mert nem érti a magyarok nyelvét. De azért megtanulta szeretni Mátyás hazáját, megtanulta szeretni kincses Kolozsvárt, hol az igazi szabadelvűség megeremtette az unitárius vallást. Felolvasta az üdvözlőlevelet, melyet a Britt és külföldi biblia társulat küldött az idevaló unitáriusoknak külön üdvözlőlevelet küldött Figorszky János, lengyel menekült. Figorszky Bem zászlója alatt harcolta végig a magyar szabadságharcot. Angliába menekült és ott is lett unitárius. A népszámsz közönség délután egy órákor oszlott szét Street ur éltetésével.

— **Felolvasás Kolozsvári Mártonról és Györgyről.** Kolozsvár művészai multja és fejlődése iránt a kultuszminiszter élénken érdeklődik. A Szentgyörgy-szobor őszi leleplezésén nemcsak személyesen fog megjelenni, hanem Kolozsvári Györgyről és Kolozsvári Mártonról a 14. század legkiválóbb ötvös- és szobrász művészeiről felolvasást is fog tartatni. A felolvasást a kultuszminiszterium művészeti osztályának vezetője: dr. Lippich Elek miniszteri osztálytanácsos fogja tartani. A tudományos felolvasás az egyetem aulájában lesz megtartva.

Ide csak belépő jeggyel fog a közönség bejutni. Innen fognak menni az ünnepély színhelyére, az Arany János-térre, a hol a szobrot lefoglalják leplezni.

A leleplezés, mint említettük, e tanév beáltával ősszel fog megtörténni.

Érdekes felemlíteni, hogy az osztrákok e szobor alkotását maguknak tulajdonították. Egyik bécsi muzeum megszerezte a szobor mintáját s a hirnevesebb európai muzeumoknak gyárilag állította elő persze, jó pénzért a gyorsmásokat.

Mindenkire ráírta, hogy osztrák művészek alkotása a XIV. évszázából. Illetékes körök most figyelmeztették az élelmes osztrákokat, hogy tartózkodjanak a magyar művészek alkotásának elosztrákosításától.

— **Új doktor.** Márki Imrét, Márki Sándor nagytehetségű öccsét, kinek nem egy szép verse jelent meg az „Ellenzék” hasábjain, vasárnap doktorrá avatták. A fiatal doktor, kinek őszinte szívvel kívánunk szerencsét, szép jövő elé tekint.

— **Sárból épült kolozsvári villák.** Egy élelmes üzletember felhagyott téglagyár elmálásnak indult roncsaiból és hulladékaiból sár kulimással két gyönyörű villát kezdett építeni a Gazd úgy. által parcellázott új telepen. Az építési szabályrendelet azonban nem engedi meg a sár kulimásznak, mint közté anyagnak alkalmazását. A közgyűlés kivételesen apró kis munkás lakásoknál megengedte. Erre támaszkodva villákat épített a bátor és merész vállalkozó; a főkapitányság és a kerületi kaeitányság pedig elnézte. Még a boltozatot is sárral rakták. Kulcs-vasakat sem alkalmaztak a falakba. Most ez történt. Egyik épületnek mind a négy fala az építés előtt *összeomlott.* Az ügyben vizsgálat indul; a tanács közbiztonsági tekintetéből lebonthatja most mind a két épületet. A vállalkozó úgy spekulált, hogy kimázoztatta a rongy épületeket, jó árért eladja, hadd szakadjanak azok majd a vevő nyakába.

— **Bem tábornok testőrtisztjének halála.** Gál János főhadnagy, Bem tábornok egykori testőrtisztje Szász-Lónán meghalt. Községi jegyző volt. Temetése szept. 29. d. u. lesz. — Vele Bem tábornok utolsó testőrtisztje dől ki az erdélyi részekben. Kollegai Sándor László főispán, Szabó Lajos diósadi lelkész már ez előtt néhány évvel letűntek. Bem tábornok segédtisztikarából egy nyug. járásbíró él még. Neve: Báthy Imre.

— **Rajz tanfolyam a szakiskolában.** Az ipari rajzoktatás intenzívebbé tétele hova-tovább nagyobb arányokban foglalja le az állam gondoskodását. Évenként több rajz tanfolyamot rendez vidéki központokon ipariskolai tanítók számára. Pár évvel előbb tartott ilyen tanfolyam még Kolozsvárt. Az idén újra rendszeresítette a m. kir. iparoktatási főigazgató és arra 29 tanítót vett fel, többnyire államsegéllyel.

A tanfolyam június 25-én d. e. nyitattott meg a m. kir. áll. fa- és témpári szakiskolában. Előadói Magyar Endre igazgató és Förstner Ottó tanár.

Hallgatói: Buxbaum Lipót Pápa, Brozsik Gyula Tata, Biczó János Nagy-Várad, Csucsa János Bánffy-Hunyad, Gyenics Antal Dombóvár, Farkas Márton Szatmár, Huzsek János Nyitra, Kirschbaumeyer H. Zircz, Kiss Endre Moson, Kovács János N-Várad, Keregyártó József Debreczen, Léway Márton H.-Böszörmény, László Elek Brassó, Létai Antal Maros-Ludas, Matskásy József Gyulafehérvár, Máthé József Marosvásárhely, Máthé Károly Tolna, Máthé Kálmán Deés, Mezei Mihály Zenta, Miskovits János N.-Kikinda, Novák Ferencz Szamosújvár, Petrovai Béla S.-A.-Ujhely, Radó Imre Lippa, Szelestey Gyula Devescer, Teleki Sándor Szekesfehérvár, Zong János Debreczen. A tanítás június 27-én vette kezdetét. Heti órák száma 40. Elég zsarnokság, egy hosszú éven át verejtekező vállalkozó szellemű tanítóságát heti 40 órára kötni le a pihenés idejében. De hát ez a tény sem bizonyít egyebet, minthogy a magyar tanítóság minden áldozatra kész fejlődésünk érdekében és az iparoktatást is kiemeli hajlandó elmaradottságából a maga megerőltetését is alárendelve a köznek. Üdvözljük a derék tanítóságot ezért a készségért városunkban.

— **Névesere.** Mindennapos doloz az emberek összetévesztése. Hiszen manap annyi Kiss és Nagy, Fehér és Fekete ember van, hogy az ürdög tudja számolni tartani.

Azonban író ember egész életében egy névrt, a nevért kiál, elképzelhet, ha baleset éri a nevet illetőleg, mily szörnyű lehet az elkeseredés.

Kovács Dezső, a kitűnő novellistát érte ez a baleset. Az ismerősei egyre-másra megmárták.

— Ahá, tanár ur, eddig alig írt egy-egy fővárosi lapba, most minden héten egy-egy tároza a „Nyikómentő Kült”-be. „A Kültilló Hársónk”-ba. . .

Kovács Dezső ismert szerénységével tiltakozik. — De hiszen kérem, kérem, nem éppen . . .

Végre az ő kezébe is elkerül egy lap. Tényleg ott a neve. És alatta egy szörnyű novella. Három halállal és négy házassággal.

Kovács Dezső először is azért káromkodott egy nagyot, mert hogy az ismerősei azt hiszik, hogy ő ilyen rossz novellákat írt. Másodszor, hogy az ur miért ír novellát, ha nem tud írni. Vagyis ha ír is, de mért hívják Kovács Dezsőnek. Egy jó barátja megvizsgáztalta:

— Hadd el Dezső, a hangoról ismernek fel téged, mint a jótörkő madarat. Ti egyformán fülemilké vagytok, csak hogy te Szent János-nap előtti. Az a másik benne van a hangtalan ószbe.

— **A E. K. E. kirándulása.** Vasárnap rendezte az Erdélyi-Kárpát-Egyesület 3 kirándulását. Ez alkalommal a székelyői víz-esést keresték fel. A kiránduláson résztvettek Virágháti Gyulánál, Szabó Mariska, Werger Mariska, Zdimálné, Kovács Gézáné, Teleki László gróf, Pap Mihály ezredes, Werger István máv. ellenőr, Müller Béla, Halász Gábor, Czirájk Gyula, Pater Béla, Virágháti Gyula, Halási Imre, Kun Viktor, Zdimál Károly, Tanács József, Merza Gyula és Kovács Géza titkár. A ki ismeri a havasok rejtelmes világát csak az tudja igazán megbecsülni, értékelni az E. K. E. vasárnapi kirándulásának sikerét. A hegyek, a zugó fenyvesek tavaszsal és nyaratszaka nem igen hagynak magukkal tréfalni különösen ha a szent természetnek hivatataln profétái próbálkoznak a sejtett szépségek felkeresésével, megkeresésével, mert néha olyan záporokat zúdít a kirándulók nyakába, a melyek a leglelkesebb turistának lángoló tüzeit is képes lehűteni. A kirándulók kora reggel a 3 óras vonattal indultak Bánffy-Hunyadra és az ottan elköltött reggeli után kicsikell robogtak tovább Meregyő és Retipzel felé.

A Vigyázó komor csucsa kődfátyolba burkolózott, ijesztgetett és nem sok remény-nel biztatta a szép időt illetőleg a turistákat. Erzett az eső szaga, komor felhők kergették egymást és a messzi távolban a szakadékok párázatán képződő szivárványok díszítették az ég peremét. De a merre az E. K. E. kiándulói jártak, az esőt hordó felhők és a köd szétoszlottak, talán a szép nők mosolyától, vagy a Vigyázó tündérének parancsától; elég az hozzá, hogy 9 órákor a leg-szebb időben érkeztek Reticzélre és fél 11 órákor a vízesésnél levő E. K. E. menedékházhoz, a honnan a Sasbérczre és a szűk kátlant szegélyező márványsziklázalakra remek kilátás van.

Kezdetét vette a villásreggeli, mely összeforrott az ebéddel és tekintettel arra, hogy a Bánffy-hunyadi füstös zenekar is megérkezett, olyan kedélyes és a közeli sziklák megmászásával egybe kapcsolt és tarkított mulatság fejlődött ki, hogy még most is ott volnának, ha Kovács Géza E. K. E. titkár, a kirándulás rendezője szigorúan nem ügyel arra, hogy az indulási és érkezési kitűzött időpontok betartassanak.

A turista lakoma alatt Kovács Géza titkár megemlékezett a turista-ut, a menedékház tervezőiről, készítőiről, Hangay Oszkáról, Mansberg Sándor báróról, Czirákn Gyuláról, Sikó Kanuthról és öket éltetve az E. K. E. sorai közül kiült néhai főtitkárról, Radnóti Dezsőről. Ezután házi poetáknak, Versényi Györgynek hazafias tüzzel és érzéssel az ut felavatására írt Reiczeli Zuhagnál című költeményét olvasta fel a társaságnak.

Ezután Merza Gyula egy humoros prózában keresztelt költeményt olvasott fel, kifigurázván az otthon maradt turista társakat és megékelve a jelenlevőket. A kedves költemény a társaság jókedvét, derűjét majdnem a végletekig fokozta. A kirándulók este fél kilencz órákor érkeztek Kolozsvárra.

A következő kirándulást a révi barlangokhoz és vízesésekhez szerdán (Péter és Pál napján) rendezi az egyesület.

— **A kolozsvári újpárt akeziója.** A kolozsvári Újpárt a New-York szállóban levő körhelyiségében szombaton este Reményik Károly elnökle alatt népes értekezletet tartott gróf Tisza István miniszterelnöknek a galaczi esetből kitolyólag Debreczen polgármesteréhez intézett átirata s a Házban ez ügyben mondott beszédei tárgyában. Az értekezlet határozati javaslatot fogadott el.

A kolozsvári Újpárt a legnagyobb megdöbbenéssel értesült arról a kétszer is megismételt nyilatkozatról, melylyel Tisza István gr. a képviselőház előtt a galaczi császári és királyi konzulnak Debreczen város polgármesteréhez küldött németnyelvű átirata ügyében a hozzáintézett kérdésekre és interpellációkra felelt. Ezekben a nyilatkozatokban Magyarország miniszterelnöke azt jelentette ki, hogy a konzulátusoknak magyar hatóságokhoz intézett átirataiban a németnyelv ki-zárólagos használatát törvényes gyakorlaton alapulnak tartja, sőt, hogy az ily németnyelvű átiratok elintézésének a magyar önkormányzati hatóságok részéről való megtagadását, vagy elmulasztását a jövőben teljes szigorral fogja megtorolni. Azt is kijelentette a miniszterelnök ur, hogy egy a külügyminiszterium, mint, a diplomatai testület hatáskörében működő állami (tehát egyszersmint magyar állami) közegeknek joga volt, van és lesz a jövőben is akár tetszik, akár nem, a magyar hatóságokhoz németnyelvű átiratokat intézni s a velük való hivatalos érintkezésben a németnyelvet használni.

Ily nyilatkozatot csak az a kormányelnök tehet, a ki a magyar nemzeti állam eszméjének ellensége. A miniszterelnöknek ezt az álláspontját, mint az 1867-iki törvényekkel, a Magyarország és Ausztria között kikötött paritással ellentétben állót pártunk megbotránkozásal vissza utasítja. Az az álláspont megcsorbitja a magyar nemzeti souverénitást és a nemzetnek nyelvéhez való jogát; a magyarnyelvet a velünk paritáros viszonyban álló Ausztria egy nép töredékének nyelve mellett háttérbe szorítja és meg alázza. Törvényes látszattal ruház föl és törvényes gyakorlatnak minősít egy visszadást a tételes törvények szavazatával és szellemével szemben. Az ilyen törekvés mint merőben hazafiatlant, törvénytelen s merényletet a magyar nemzeti állam ellen, pártunk teljes mértékben elítéli. Fölkéri a párt központi vezetőségét, hogy gróf Tisza István hazafiatlan kormánya ellen egy a képviselőházban, mint azonkívül a legerélyesebb eljárást indítsa meg.

A kolozsvári Újpárt értekezletéből Kolozsvár, 1904. június 25-én.

A határozati javaslatot dr. Apáthy István szövegezte.

A feliratot elfogadása után a jelen voltak aláírták.

Az estély folyamán felköszöntötték a párt elnökét és oszlopos férfait. Pollák Samu kijelentette, hogy a párt polgári osztályához közelítő tagjai a nyári szünidők alatt is dolgozni kívánnak s a tanulmányutakra és fűrdőkre utazó vezetőknek szerencsét kíván.

Az elnöknek írásbeli indítványt adtak be arra, hogy a határozati javaslatot, melyet olyan hazafiak is készséggel aláírnak s írtak, a kik a párt kötelekésbe nem tartoztak, hozzájárulást végett küldje meg a többi ellenzéki pártoknak is, hogy egységes eljárással védhessék meg az ellenzéki pártok, nyelvünk és nemzetünk jogait.

Az értekezleten jelen voltak a következők: Reményik Károly mérnök, dr. Apáthy István egyetemi tanár, Péterffy Zsigmond igazgató, dr. Posta Béla egyetemi tanár, dr. Fabinyi Rudolf egyetemi tanár, dr. Bartha János városi főorvos, dr. Tutsek Sándor ügyvéd, dr. Deák Albert ügyvéd, Ormay Kálmán mérnök, Böhm Jakab kereskedő, dr. Hunwald Lipót ügyvéd, Reményik Viktor kereskedő, Waltz Lajos egyetemi kertinspektor, Pollák Samu vállalkozó, Kuskó István hírlapíró, Winter Jakab bankigazgató, Ujhelyi Mór lapkiadó, Török Sándor kereskedő, dr. Fenyő Béla ügyvéd, Reményik Lajos kereskedő, Junász Lajos vasgyáros.

— **Jókai szelleme és a spiritisták.** A közép körében a spiritus — az intelligencia körében pedig a spiritizmus nyújtja a legkellemesebb élvezetet. Szellem idézéssel valami 8 helyen foglalkoznak. Bűróban, lakszoban, bodócaban, szalonban megidézik a szellemeket.

Megidézték az öreg Jókai szellemét is. Az öreg, mint kötelességtudó poéta fejedelem pontosan megjelent.

A szellemidézők nem bíztak a személyazonosságban, mivelhogy mostanság már nem csak földi halandók, hanem a halhatatlan szellemek is becsapják a gyarló embereket.

Igazolásra szőlították fel tehát Jókait.

— Múltóságod csakugyan a híres regényíró? Nincs tévedés?

— Nincs. Én vagyok Jókai Mór.

— Mivel tudja igazolni?

— Ott voltam Kolozsvárt, a Mátyás-szobor leleplezésén. Láthattak.

— Kivel is tetstett ott lenni?

— Feleségemmel, Grosz Bellával.
— Helyes. Hol tetstett lakni?
Nagy Gábor Központi szállodájában.
— Melyik szobában?
— Az emeleten, az utcafeleli erkélyes szobában.
— Ugy van. Múltóságod szellemének személyazonosságát igazoltnak vesszük.
— Végre.
— És most kérdéseket bátorodunk tenni.
— Tessék.
— Olvasa Múltóságod a pampilletet, melyet házassága gyötrelmeiről Fényes László írt.
— Olvastam.
— Tudja-e Múltóságod, hogy ennek megírását ki sürgette, ki sugalmazta?
— Tudom. De önöknek nem szükséges tudni.
— Igazak-e ezek a vádak?
— Vannak elég élő tanúk. Erre én nem tartozom felelni.

Ezzel a Jókai szelleme a nap arany sugaraiból szőtt glóriával halántéka fölött egy pillanatra az ámuló spiritisták előtt megjelent, kiönt egy villanást dörgésszerű csattanás követett és a kővé meredt spiritisták szeme elől a látomány eltűnt.

— **Az új párt N.-Ajtán.** N.-Ajtáról írják: A nagy aintai választókerület „új párt”-i hívei Bedő József pártelnök vezetésével múlt vasárnap Nagy-Ajtán a nyári szinkörben népes értekezletet tartottak, melyen megválasztották az alelnököket, és a végrehajtó-bizottság tagjait. Az értekezlet, melyen a pártelnök lelkes beszédet mondott, a legszebb rendben folyt le.

— **Az élesdi vérfürdő.** Az élesdi vérfürdő szomorú eseményeit kezdi benőni a felejtés moha és szinte meg is feledkezett a világ, amelyben a csodák is három napos életűek, az áldozatokról. Tudvalevő, hogy a biharmegyei közökházban egy egész termet töltöttek meg a nehéz sebesültek, a kiket Élesd piaczn terített le a golyó, a szurony vagy taposott a véres porba a dühödtt emberhorda. Ez a terem, a mely telistele volt emberi győtrelem nehéz nyögéseivel, napról napra győtrelemhez lakói számában s a mint 1 ágy megdűrese-dett, annak a gazdája halgatag ember lett, a ki a köztemet sirdombolgódtát szaporította. Az orvosoknak, a kik emberfeleleti munkát végeztek, nem csak a halállal kellett csatát vívniok, de a betegek macacsságával is. A sebesültek ugyanis tiltakoztak az operáció ellen s a ki meghalt a huszonnyolc sebesült közül, azt csaknem kivétel nélkül az üszkös-sódás ölte meg. Az egymásután kiszenvedők látása végra megtörte a betegek kestel való félelmét és heten engedték meg, hogy életükért cserébe egy egy tagjukat levágja az orvosok kése. Hét béna koldus fogja tehát Élesd környékén dokumentálni hosszú éveken át, mikor az elvérzett áldozatok nevét is elfeledték, a népbolondítás, a lelketlen gaz igazságot következőseit. A biharmegyei közökházban még mindig tizenegy sebesült ápolnak, de az élesdi csats es áldozatai már túl vannak a veszélyen és apródonkint el is hagyják a kórházat, a melynek lelkiismeretes derék orvosai visszaadták őket az életnek.

— **Új napilapok Budapestén.** Fővárosi képviselői és hírlapírói körökben — mint a budapesti lapok írják — két érdekes lapalakulásról beszélnek. Az egyik hír így szól, hogy a budapesti Bánffy-párt részvénytársaságot alakít, s átvessz egy elterjedt és már most is Bánffy-párti napilapot, mely hivatalos orgánuma lesz az Új pártnak, A részvénytársaságra — hir szerint — már nagyban folynak az előjegyzések, melyek iránt általános érdeklődés nyilvánul, az Új párt híveinek táborában, a kik Szemere Attila volt országns képviselőt szemelték ki a lap szerkesztőjévé. Egy másik, új politikai napilap alapításáról is beszélnek, s ezzel Porzolt Kálmán, a Népszínház volt igazgatójának és Lipcsei Ádám, az ismert publicistának nevét hozzák forgalomba. Mintkép lap alakulását az észre várják.

— **Tiszavirág mint sáskafergeteg** Debreczenből írják: Péntek este 8—10 óra között a levegőből titokzatos bogár rajok hullottak Debreczen utcáira. Különösen a kivilágított helyeken, az utcai lámpáknál, a kávéházak, az üzletek előtt, a piac-utczán zizeget, repestet, fuktorászott a földre bukva és a zölös szárnyu, vizenyös testű, szálas fehérfarku bogár tömeg, a melyet valamiféle éjszakai titokzatos szél csaphatott városunkra. Nosza sietett minden járókelő a földön rajzó bogarakat taposni. És például a hungária kávéház előtt, mint valami orosz-japán csatátér egy nézeti ki az aszfalt. Ez-írólag ragadt földhöz az agyongyilkolt bogártömeg, melynek rémséges híroket keltették, hogy sáskafigók. . . . Pedig ártatlan Tiszavirágok voltak a tiszai halaknak kedves cse megéjét egy sodorta elő a száraz szél.

— **Étvágytalanság, emésztési zavarok** a rohitschi Tempelquelle viz rendszeres ivása által a legegyszerűbben megszűnnek. Régiób, vagy krónikus ily természetű állapotoknál „Styriaquelle” (erősebb) használandó. Hoffmann Győző Bátor-utca 8. szám.

A kolozsvári „Kristály”-gőzmósó és a bécsi mósás. Fölhívjuk a kolozsvári ur közönség figyelmét arra, hogy tekintse meg a nőipariskola kiállításán, hogy miképpen mossák ki a fehérneműeket Bécsben drága pénzért és tessék összehasonlítani tenni, mennyivel tisztábban, jobban és szebben mos a 84 ezer koronával teljesen modernül és a legkényesebb igényeknek megfelelően berendezkedett kolozsvári „Kristály”-gőzmósó olcsó pénzért. E mellett milyen piszkos munkát végzett a bécsi drága pénzért. . .

„Kristály”-gőzmósó vezetősége.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefon-tudósításai és sürgönylevelei.

Héderváry ünneplése.

Eszék, jun. 27.

Héderváry volt horvát bán 300 főnyi vukovári és vinkovcei hódoló küldöttséget fogadott.

Az üdvözlő beszédekre a bán melegen válaszolt. Kérte utódját is, hogy hasonló támogatásban részesítsék.

Főrendiház ülése.

Budapest, jun. 27.

A főrendiház is ma ülést tartott. Elfogadták az indennitást és több apróbb törvényjavaslatot.

Uj főherczeg.

Budapest, jun. 27.

József Agoston főherczeg nejének tegnap délután 7 órákor fiu gyermeke született. A családban nagy és általános az öröm.

Gyilkosság.

Budapest, jun. 27.

Bratmann Mór okl. mérnök rövid idő előtt Zsolnán telepedett le, mint magánmérnök. Folyó hó 12-én este nem tért lakására s minthogy a legerélyesebb nyomozás sem tudta földrieríteni tartózkodási helyét s az el-tűnt mérnököt országosan körözték. Végre e hó 25-én a trencsényi országúton találták meg holttestét. Azt hiszik, hogy gyilkosság áldozata lett.

Aratás.

Dombóvár, jun. 26.

Az aratás e vidéken kedvező idő mellett holnap megkezdődik. Buzában és rozsban átlag katasztrális holdanként 7. 2, árpában 7, zabban 6 mázsára becsülhető a termés. A tengeri gyenge, lassan fejlődik s esőt kíván. Az idő borult.

Orosz-japán háború.

Pétervár, jun. 27.

Oku tábornok az egész vonalon visszavonult. Ugy látszik feladta a szándékát, hogy Kurokival egyesüljön.

Pétervár, jun. 27.

Junius 26-án az orosz hajóraj tengeri ütközetet vívott. Egy japán torpedó a jelentést vívó bárkát elsüllyesztette, de a jelentést vívó egy hordón megmenekült. Két órai tengeri ut után Kaipingba került egy bárkán.

Országgyűlés.

Budapest, jun. 27.

A képviselőház mai ülésén folytatták a költségvetést.

Az első felszólaló Kováchovics István volt, ki hosszasan foglalkozott a horvát kérdéssel.

Védi Héderváryt.

Az ő nézete szerint benne az ellen-zék a horvátot sértegette. Ily körülmények közt nem lehet számítani Horvátország szympathiájára.

Ez tápót ad a horvát igazgatóknak hazánk elleni igazgatásra. Elmondja a sebemici zendülésről, hogy a pénzt maga a polgármester hivatalos iktatószámmal ellátott iverkek gyűjtötte.

Főszerkesztő:
BARTHA MIKLÓS.
Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
MAGYARY MIHALY.

NYILTTÉR*).

Bécsben mosott ipariskolai fehérneműek.

Ily czim alatt az „Ellenzék” folyó hó 25-iki számában szó

Arverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kolozsvári kir. törvényszéknek 1904. évi 3981. számú végzése következtében Dr. ifj. Sipos Gábor kolozsvári ügyvéd által képviselt Kolozsvármegyei takarékpénztár javára Kakuusi József és Kakuusi Anna karai lakosok ellen 339 kor. s járulékaire jéig 1904. évi április hó 27-én fogantatott kiadási végrehajtás után lefoglalt és 600 koronára becsült következő ingóságok, u. m. szarvasmárha és széna nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a Kolozsvár vidéki kir. járásbíró 1904. évi V. 345/2 számú végzése folytán 339 kor. tőkekövetelés, ennek 1903. évi Deczember hó 4 napjától járó 6 százaléka kamatai, eddig összesen 89 kor. 21 fillérben bíróság már megállapított költségei erejéig Karaban végrehajtást szenvedő lakásán leendő eszközölésére 1904. évi június hó 30-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsíron alul is el fogják adni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felül foglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120 § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kolozsvárt, 1904. évi június hó 8. napján.

Dupschek Ignác
kir. bír. végrehajtó.

Használt Ipar-Mezővasut

2—3 kilométer hosszú, egy néhány kocsival téglaágy részére **rögtön megvételre** kerestetik.

Ajánlatok „H. D. Erdély” lapunk kiadóhivatalába kértnek. 580 1—2

Tazót és irodistát

keresek, kik a magyar és német nyelvet tökéletesen bírják. — Ajánlatokat fizetési igények feltüntetésével kér: 569 2—2

Lichtenegger R. utóda

gyarmatárú ügynősk és bizományi üzlet **KASSA.**

Eladó egy nyolcz ló erős marschal-féle jó karban lévő **locomobil**. — Értekezhetni: **Gajzágó Tivadarnál** Berkenyesen, u. p. M. Fráta. 576 3—4

Bérbeadó bútorok

Teleki-utca 15. 576 2—3

Eladó szálloda!

Kolozsvárt, a vasuti állomástól a Mátyás király-terre vezető legélénkebb forgalmu **Wesselényi Miklós-utczában**, 17. szám alatt, hátulsó fele is utcára nyíló, tehermentes és bérlet után kezelt, a „Gondoskodó-Társaság” tulajdonát képező „**Angol királynő**” nevű, vízvezetékkel és légszusz villágítással ellátott, emeletes szálloda, szabad kézből **örök aron eladó.**

A földszinten van: egy tágas boltihelyiség, két étterem, egy konyha, két kullnerei (téli és nyári), két tágas pincze-helyiség, kamara és illemhelyek. Emeleten van: tizenhárom vendégszoba. A melléképületben, földszinten van: öt szoba, fás-szinek, továbbá a társaság által iroda helyiségnek használt tágas szoba. A telek hátulsó végében pedig van nyári kert, fedett étkező-helyiség és fedett szinpad.

Mák Ferencz, a tulajdonos „Gondoskodó-Társaság” pénztárnoka (a pénztári helyiség ugyan-ezen épületben), az érdeklődőknek a szükséges tájékoztatást, szóval vagy levélben készséggel megadja. 582 1—3

HOGY EGÉSZSÉGÜNKET ÓVJUK, IGYUNK

K-IMPÉR

„RÉPÁTI”

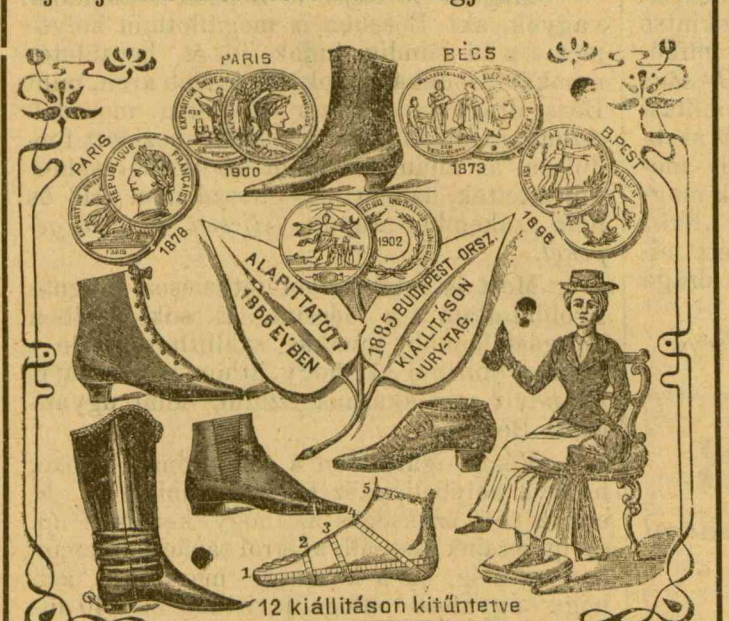
BÁTHORI-FORRÁS
ÉGVÉNYES
GYÓGY-SAVANYÚVIZET

M. sz. Belsőgyógyászati rendelet
589/VIII. 1890. szám.

MATUTSEK JÓZSEF

143 33 férfi, női- és gyermek-czipész üzlete
Kolozsvár, Főtéri Státus-palota 3 sz.

Ajánlja dúsan ellátott általán legjobbnak elismert

Czipő-raktárát a helyi és vidéki t. közönségnek. Megrendelések beküldött mértek vagy lábbeli-minta után a legjobb anyagból a divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

Kitűnő minőségű és a legmagasabb szilárdságú PORTLAND-CEMENTET ajánl olcsó áron a

Brassói Portland-Cement-Gyár

BRASSÓBAN.

508 4-30

KOLOZSVÁRT kapható: Csiki Imre, Segesvári és Társa, Földes János, Tessitori és Gurisatti uraknál.

Számos elismerések. Messzemenő ösztököltesek.

„Magán-Detectiv-Intézet”

NAGYSZEBEN, Erzsébet-utca 54. sz.

Avilági nemzetközi tudósító egyesület fiókja. 514 12—12

Megfigyeléseket, puhatolásokat, felügyeletet, bizonyíték-szerzést perek és válsási ügyekben, ugymint mindennemű nyomozást eszközöl.

Kereskedelmi tudósításokat (bérletben is) ugymint magánzenyékről, — bárholonnan beszerez és ad, — mérsékelt ár mellett, — helykülönbség nélkül. Mindennemű megbízatások jelle alatt is adhatók, az eredmény az adott jellegre közöltetik.

Névtelen tudósítást köszönettel veszünk, megkereséshez válaszpórt esatolandó!

Pontos kivitel, szigorú titoktartás. Olcsó és gyors ellátás.

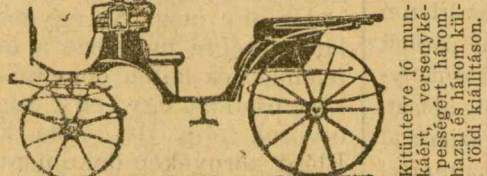
Sürgönyeim: Udvari kocsijárat Kolozsvárt.

Udvari és Társa

10 éves kocsijárat-üzlet

Radák-utca 5.,

Zöldfa-vendéglő mellett. Saját ház.

Elfogad minden kocsijáratot, kocsi-lackozást a leggyorsabbidőben a legfinomabb kivitelig. Raktáron választékokat tart a legjobb gyártmányú kész kocsiból, valamint használt kivitőlben is minden időben készen kapható. A n. é. közönség szíves bizalmát továbbra is kérem, maradok tiszteltettel.

Udvari András.

Gyártmányunkért jóállást vállalkunk.

9 138—*

Eladó vagy kiadó ház.

Szamosfalván az országút közelében **tíz évig adó- és tehermentes** **új ház** **20** marhára való istállóval, nagy disznóáll, szivattyus-kut, 2 udvar s nagy kerttel bérbe kiadó, vagy eladó, esetleg egy helybeli házzal előszerelendő. Teigazdaságra különösen alkalmas. — Értekezhetni: **UDVARI** kocsi-gyártónál Kolozsvárt, Radák-utca 5. szám. 571 3—3

GANZ és TSA

vasöntő és gépgyár részv.-társulat

Leobersdorf. BUDAPEST. Ratibor.

Városi iroda: 160 51—x

Budapest, IV., Ferenciek-tere 2.

Elektromos világítási és erőátviteli berendezések.

Elektromos nagy vasutak, városi, bányai s iparvasutak.

Áramszámlálók, ivlámpák, mérőkészülékek. — Vas-, aczél- és ércz-öntvények.

Kéregöntési vasuti kerek és keresztelések. o

Hengerszékék és malom-berendezések. o o o

Aprító gépek, turbinák, papir és cellulozse gyártására o o szolgáló gépek. o o

Vasuti kocsik és vasuti alkatrészek, forgó korongok, tolópadok és kitérők. Daruk.

Transzmissziók.

Gőz-, petroleum- és elektromos forgó ekék. (Mechwart szabad.) Petroleum és benzinmotorok és locomobilok (Bánki szabad.) Bánki benzinmotorokat raktáron tartunk Dénes és Sugár czégnél VI., Podmaniczky-u. 2. M. sz. 151.

Takarékpénztár és Hitelbank

RESZVENYTAARSASAG.

Törlesztés és közönséges jelzálog kölcsönöket nyújt hosszabb, vagy rövidebb időre Kolozsvárt fekvő bérházakra és bárhol fekvő földbirtokra. Az ügyleteket a leggyorsabban és legelőnyösebben bonyolítja le s a kölcsönöket készpénzben fizeti ki. 200 22—*

EGYEDÜLI KÉZIMUNKA, o ELŐNYOMDA.

mely súlyt fektet a művészi kivitélre, valamint rajzok átlukasztását vagy előnyomtatását elvállalja. o o o

Nagy választék **Viktor-gepéhez**, Tűfestés és más **hímzésekhez** való mintákból. Azonkívül Kézimunka szövete, Lenvásznak, — Hímzőselymek, Fényfonalak és Függőnczernák — dus választékban. 127 81—60

ÁKONTZ SÁNDOR

Erdélyrés legregibb (Alapított 1830.) Kézimunka, Kötött és Rővidáru Raktárában Kolozsvár, Mátyás király-ter Városház sor.

383 39—50

TELEFON: 120.

Ajtók, Ablakok és Parkettek

TELEFON: 120.

jó minőségű gőzzel szárított anyagból készitve jutányos áron — kaphatók:

B. BAK LAJOS

műasztalos gyárában Kolozsvárt, Malom-utca 28 szám.

Ugyanitt megrendelhetők mindennemű **Dismunkák**, **Templomi berendezések**, **Oltárok**, **Szószekék**, **Bolti czélszerű állványok**, **áruasztalok**, **bejárati**

kirakatok, **Kapuzatok**, **Lakás- és Irodaberendezések** a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelben készit a legjutányosabb árakban **B. BAK LAJOS**.

TÖRS és ORMAI

TELEFON 324. SZ.

mérnök-vállalkozók

TELEFON 324. SZ.

műszaki irodája: Kolozsvárt, Mátyás király-ter 18., az első emeleten.

884 14—100

Elvállalja: vízvezetékek, csatornázások, központi fűtések, szellőztetések berendezését,

lakó-házak, kastélyok, gyárak, gazdasági épületek stb. számára. Fürdőszobák, gőzfürdők, gőzmosó-konyhák, szárító-kamrák, szagtalan kloettek, szivattyu-művek — berendezését. Készit mint különlegességet **kutakból táplált házi vezetékeket**. Raktáron vannak:

vas-, agyag- és ólom-csövek, szivattyu-kutak, vízvezeteki és csatornázási cikkek.

Költségvetések ingyen és bérmentve küldetnek.

Földes János

Betonépítési, Czement és Aszfalt iparvállalata

Kolozsvár, Kossuth Lajos-u. 41. Telefon 504.

449 24—50

Készit és raktáron tart:

Sima czement lapokat, Hornyolt-czement-fedél cserepeket, Betoncsöveket, Gipsztáblákat.

Elvállal: Nedves lakások gyökerez szárazzá tételét, Járdák, folyosók, istállók, raktárak stb. **aszfalttal** való burkolását. — Egyszerű és diszes **granitoterrazzo**, czement és **mettlachi** lapokkal való burkolási munkálatokat. **Vasbeton födémek létesítését.**

Betoncsatornák, zsilipek, turbinatelepek, medenczék, hidak, átereszek és gépalapozási munkák szakszerű kivitelét a **legjutányosabb árak** mellett. —

Legjobb minőségű Brassói Portland Cement.

Román czement, gipsz, **mész**. Kőagyagcsövek, aszfalt elszigetelő lemezek, fedélpép lemezek, kátrány és carbololeum, továbbá **faklyák** eladása.

Építési szivattyuk kikölcsönzése.